

Inspraakbundel

Zienswijzen op ontwerp-watervedunning 'Net op Zee Nederwiek 1'

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	4

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen	6
Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen	7
Zienswijze 202303625 tot en met 202400109	8

Woord vooraf

Van donderdag 14 december 2023 tot en met donderdag 25 januari 2024 lag voor het project NOZ Nederwiek 1 de ontwerp-watervergunning van Rijkswaterstaat ter inzage. In deze periode kon u hierop reageren

Wat houdt het project in?

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en TenneT TSO B.V. (TenneT) zijn van plan een ondergrondse hoogspanningsverbinding te realiseren vanaf het windenergiegebied Nederwiek in de Noordzee via het Veerse Meer naar de gemeente Borsele. Onderdeel van deze verbinding is een platform op zee, een ondergronds kabelsysteem door de Noordzee, het Veerse Meer en over land en een nieuw converterstation op land. In deze kennisgeving leest u wat het project inhoudt en hoe u kunt reageren.

Waarom is dit project nodig?

Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te halen, moeten extra windparken op zee worden gebouwd. De opgewekte windenergie moet vervolgens aan land worden gebracht. In de 'Verkenning aanlanding wind op zee', (VAWOZ) is onderzocht wat kansrijke opties voor extra aansluitingen zijn. Meer informatie hierover is te vinden op www.rvo.nl/verkenningaanlanding-wind-op-zee-vawoz.

Zienswijzen

Op de ontwerp-watervergunning zijn binnen de reactietermijn in totaal 4 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Wat is het vervolg?

De ontvangen zienswijzen en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage worden bekeken bij het nemen van het definitieve besluit. Wanneer u niet reageert op het ontwerpbesluit, kunt u later alleen reageren op het definitieve besluit als deze tegen uw belangen ingaat.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Net op Zee Nederwiek 1 en alle bijbehorende documenten vindt u op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1. Heeft u vragen over de procedure? Bel dan met telefoonnummer 070 379 89 79.

Net op Zee Nederwiek 1 kennisgeving terinzagelegging ontwerp watervergunning Rijkswaterstaat, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van donderdag 14 december 2023 tot en met donderdag 25 januari 2024 ligt voor het project NOZ Nederwiek 1 de ontwerp-watervergunning van Rijkswaterstaat ter inzage. In deze periode kunt u hierop reageren.

Project

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en TenneT TSO B.V. (TenneT) zijn van plan een ondergrondse hoogspanningsverbinding te realiseren vanaf het windenergiegebied Nederwiek in de Noordzee via het Veerse Meer naar de gemeente Borsele. Onderdeel van deze verbinding is een platform op zee, een ondergronds kabelsysteem door de Noordzee, het Veerse Meer en over land en een nieuw converterstation op land. In deze kennisgeving leest u wat het project inhoudt en hoe u kunt reageren.

Waarom is dit project nodig?

Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te halen, moeten extra windparken op zee worden gebouwd. De opgewekte windenergie moet vervolgens aan land worden gebracht. In de 'Verkenning aanlanding wind op zee', (VAWOZ) is onderzocht wat kansrijke opties voor extra aansluitingen zijn. Meer informatie hierover is te vinden op www.rvo.nl/verkenningaanlanding-wind-op-zee-vawoz.

Wilt u reageren?

U kunt van 14 december 2023 tot en met 25 januari 2024 reageren op de ontwerp watervergunning van Rijkswaterstaat voor Net op Zee Nederwiek 1. Dit heet het indienen van een zienswijze. De ontwerp watervergunning kunt u bekijken op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1.

Overige ontwerpbesluiten voor dit project

Op dit moment liggen tot en met 4 januari 2024 het ontwerp inpassingsplan en andere ontwerpbesluiten voor Net op Zee Nederwiek 1 ter inzage. Deze kunt u ook bekijken op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1. Het ontwerp inpassingsplan is bekendgemaakt op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Op papier kunt u de documenten tijdens openingstijden bekijken in het gemeentehuis van Borsele te Heinkenszand. In verband met de openingstijden kunt u op deze locatie alleen op afspraak de documenten inzien. Neemt u hiervoor contact op via telefoonnummer 0113 – 23 83 83

U kunt op drie manieren reageren. U ontvangt een ontvangstbevestiging.

- Digitaal: via de website www.rvo.nl/noz-nederwiek-1
- Post:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Nederwiek 1
Postbus 111
9200 AC Drachten
Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan kunnen wij u per brief een ontvangstbevestiging sturen.
- Telefonisch op werkdagen tussen 9:00 en 17:00 uur via telefoonnummer 070 379 89 79.

Wat is het vervolg?

De ontvangen reacties en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage worden bekeken bij het nemen van het definitieve besluit. Wanneer u niet reageert op het ontwerpbesluit, kunt u later alleen reageren op het definitieve besluit als deze tegen uw belangen ingaat.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Net op Zee Nederwiek 1 en alle bijbehorende documenten vindt u op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1. Heeft u vragen over de procedure? Bel dan met telefoonnummer 070 379 89 79.

- Kabeltracé Nederwiek 1
- Platformlocatie Nederwiek 1
- Windenergiegebied Nederwiek
- Converterstationlocatie

NW1_H1A_001A

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. Door te klikken op uw zienswijzenummer wordt u automatisch doorverwezen naar de zienswijze. De zienswijzen zijn opgenomen vanaf pagina 7.

Zienswijzen op ontwerp-waiververgunning 'Net op Zee Nederwiek 1'

Registratienummer	Zienswijzenummer
202303625	202303625
202400046	202400046
202400093	202400093
202400109	202400109

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen

Zienswijzen op ontwerp-waiververgunning 'Net op Zee Nederwiek 1'

Zienswijzenummer	Organisatie
202400093	Evides Waterbedrijf N.V., ROTTERDAM
202400046	TenneT TSO B.V., ARNHEM
202400109	Zeeuwse Milieufederatie, MIDDELBURG

Zienswijze 202303625 tot en met 202400109

Verzonden: 12/17/2023 2:01:24 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Net op Zee - Nederwiek 1 OB fase 2
Achternaam: ██████████
Tussenvoegsel(s): ██████████
Voorletters: ██████████
Straat: ██████████
Huisnummer: ██████████
Postcode: ████████
Woonplaats: ██████████
Land: Nederland
Telefoonnummer: ██████████
E-mailadres: ██████████
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: ██████████

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

net op zee nederwiek 1

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

zie hieronder

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

zie hieronder

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Als landbouwer en bewoner van dit gebied, wil ik mijn diepe bezorgdheid uiten over de voorgenomen werkzaamheden die invloed kunnen hebben op mijn kostbare landbouwgrond, zoetwatervoorraden en grondwater. Hoewel ik de noodzaak van deze werkzaamheden begrijp, eis ik en ga ik ervan uit dat het boren van leidingen het uitgangspunt is, zelfs als dit mogelijk hogere maatschappelijke kosten met zich meebrengt.

Mijn landbouwgrond is van onschatbare waarde voor mijn levensonderhoud, en de bescherming van zoetwatervoorraden en grondwater is van vitaal belang voor ons allen. Daarom roep ik TenneT op om de hoogst mogelijke normen te hanteren om deze bronnen te beschermen en te monitoren tijdens de werkzaamheden. Het boren van de leidingen moet het uitgangspunt zijn!

Indien het boren van leidingen leidt tot hogere maatschappelijke kosten, ben ik van mening dat de rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om TenneT te compenseren voor deze extra uitgaven. Het behoud van onze natuurlijke hulpbronnen mag niet worden ondermijnd door financiële overwegingen.

Ik vertrouw erop dat TenneT mijn zorgen serieus neemt en zich inzet voor het behoud van onze landbouwgrond en zoetwatervoorraden terwijl de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

zie hierboven

Verzonden: 1/23/2024 1:27:33 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Net op Zee - Nederwiek 1 OB fase 2
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 718
Postcode: 6800 AS
Woonplaats: Arnhem
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: TenneT TSO B.V.

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Op het ontwerpbesluit watervergunning Net op zee Nederwiek 1

98355899_9692293_20230123_Proforma_zienswijze_Waterwetvergunning_Nederwiek_1_Totaalbestand.pdf

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Zie bijlage.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Zie bijlage.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Zie bijlage.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage.

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland

Aan:

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Rijkswaterstaat Zee en Delta
T.a.v. [REDACTED]
Waarnemend afdelingshoofd Vergunningverlening en
Handhaving
[REDACTED]

www.rvo.nl/noz-nederwiek-1

Kopie per post:

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Nederwiek 1
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
Nederland

CLASSIFICATIE	C1 - Publieke Informatie
DATUM	23 januari 2024
BEHANDELD DOOR	[REDACTED]
TELEFOON DIRECT	[REDACTED]
E-MAIL	[REDACTED]
AANTAL BIJLAGEN	1

BETREFT Pro forma zienswijze TenneT tegen ontwerpbesluit watervergunning NOZ Nederwiek 1

Geachte [REDACTED],

TenneT TSO B.V. ("TenneT"), statutair gevestigd aan de Utrechtseweg 310 M01, 6812AR te Arnhem, dient hierbij een pro forma zienswijze in tegen het ontwerpbesluit van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat van 4 december 2023 (met kenmerk RWS-2023/48908). Een kopie van de kennisgeving van het ontwerpbesluit in de Staatscourant van 14 december 2023 (nummer 34185) is opgenomen als bijlage bij deze pro forma zienswijze.

Het ontwerpbesluit strekt ter verlening van een watervergunning aan TenneT TSO B.V. voor het aanleggen, behouden, onderhouden en verwijderen van onder meer een ondergrondse 525 kV gelijkstroomverbinding ten behoeve van het project Net op Zee Nederwiek 1 in onder andere de Noordzee en het Veerse Meer.

Het ontwerpbesluit ligt van 14 december 2023 tot en met 25 januari 2024 ter inzage. Gedurende deze termijn kan een zienswijze worden ingediend. TenneT wenst een gedegen en zorgvuldig opgestelde zienswijze tegen het ontwerpbesluit in te dienen, waarvoor extra tijd nodig is. Om deze reden dient TenneT hierbij een pro forma zienswijze in en verzoekt TenneT om het stellen van een nadere termijn van 2 weken voor het indienen van de gronden van de zienswijze.

Tot slot verzoekt TenneT u de ontvangst van deze pro forma zienswijze te bevestigen.

Bij voorbaat dank.

Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Net op Zee Nederwiek 1 kennisgeving terinzagelegging ontwerp watervergunning Rijkswaterstaat, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van donderdag 14 december 2023 tot en met donderdag 25 januari 2024 ligt voor het project NOZ Nederwiek 1 de ontwerp-watervergunning van Rijkswaterstaat ter inzage. In deze periode kunt u hierop reageren.

Project

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en TenneT TSO B.V. (TenneT) zijn van plan een ondergrondse hoogspanningsverbinding te realiseren vanaf het windenergiegebied Nederwiek in de Noordzee via het Veerse Meer naar de gemeente Borsele. Onderdeel van deze verbinding is een platform op zee, een ondergronds kabelsysteem door de Noordzee, het Veerse Meer en over land en een nieuw converterstation op land. In deze kennisgeving leest u wat het project inhoudt en hoe u kunt reageren.

Waarom is dit project nodig?

Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te halen, moeten extra windparken op zee worden gebouwd. De opgewekte windenergie moet vervolgens aan land worden gebracht. In de 'Verkenning aanlanding wind op zee', (VAWOZ) is onderzocht wat kansrijke opties voor extra aansluitingen zijn. Meer informatie hierover is te vinden op www.rvo.nl/verkenningaanlanding-wind-op-zee-vawoz.

Wilt u reageren?

U kunt van 14 december 2023 tot en met 25 januari 2024 reageren op de ontwerp watervergunning van Rijkswaterstaat voor Net op Zee Nederwiek 1. Dit heet het indienen van een zienswijze. De ontwerp watervergunning kunt u bekijken op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1.

Overige ontwerpbesluiten voor dit project

Op dit moment liggen tot en met 4 januari 2024 het ontwerp inpassingsplan en andere ontwerpbesluiten voor Net op Zee Nederwiek 1 ter inzage. Deze kunt u ook bekijken op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1. Het ontwerp inpassingsplan is bekendgemaakt op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Op papier kunt u de documenten tijdens openingstijden bekijken in het gemeentehuis van Borsele te Heinkenszand. In verband met de openingstijden kunt u op deze locatie alleen op afspraak de documenten inzien. Neemt u hiervoor contact op via telefoonnummer 0113 – 23 83 83

U kunt op drie manieren reageren. U ontvangt een ontvangstbevestiging.

- Digitaal: via de website www.rvo.nl/noz-nederwiek-1
- Post:

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Nederwiek 1
Postbus 111
9200 AC Drachten

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan kunnen wij u per brief een ontvangstbevestiging sturen.

- Telefonisch op werkdagen tussen 9:00 en 17:00 uur via telefoonnummer 070 379 89 79.

Wat is het vervolg?

De ontvangen reacties en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage worden bekeken bij het nemen van het definitieve besluit. Wanneer u niet reageert op het ontwerpbesluit, kunt u later alleen reageren op het definitieve besluit als deze tegen uw belangen ingaat.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Net op Zee Nederwiek 1 en alle bijbehorende documenten vindt u op www.rvo.nl/noz-nederwiek-1. Heeft u vragen over de procedure? Bel dan met telefoonnummer 070 379 89 79.

- Kabeltracé Nederwiek 1
- Platformlocatie Nederwiek 1
- Windenergiegebied Nederwiek
- Converterstationlocatie

NW1_H1A_001A

Aan:

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Rijkswaterstaat Zee en Delta

DATUM

7 februari 2024

BEHANDELD DOOR

TELEFOON DIRECT

E-MAIL

T.a.v. [REDACTED]

Waarnemend afdelingshoofd Vergunningverlening en
Handhaving

BETREFT Aanvulling zienswijze TenneT tegen ontwerpbesluit watervergunning Net op Zee Nederwiek 1

Geachte [REDACTED],

TenneT TSO B.V. ("TenneT"), statutair gevestigd aan de Utrechtseweg 310 M01, 6812AR te Arnhem, heeft op 23 januari 2024 een pro forma zienswijze ingediend tegen het ontwerpbesluit watervergunning van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat van 4 december 2023 (met kenmerk RWS-2023/48908). Hierbij vult TenneT haar zienswijze aan.

I. Inleiding

TenneT heeft op 7 juli 2023 een aanvraag ("Aanvraag") (met kenmerk 30136670) om een watervergunning op grond van de Waterwet ingediend. Op basis van de Aanvraag is op 15 december 2023 door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat ("het bevoegd gezag") een ontwerpbesluit ter verlening van een watervergunning ("het Ontwerpbesluit") ter inzage gelegd. Het Ontwerpbesluit ziet op het aanleggen, behouden, onderhouden en verwijderen van het Net op Zee Nederwiek 1 in (o.a.) het Veerse Meer. TenneT kan zich over het algemeen vinden in het Ontwerpbesluit. Evenwel bevat het Ontwerpbesluit enkele voorschriften, waarvan de noodzakelijkheid volgens TenneT ontbreekt of onvoldoende duidelijk is. De voorschriften staan daarom niet in verhouding tot het beoogde doel. Hieronder geeft TenneT haar zienswijze op die voorschriften (zie nr. II). Daarnaast is het verzoek aan het bevoegd gezag opgenomen (zie nrs. II en III).

II. Gronden zienswijze

Voorschrift 16 lid 4 en 5

1. Voorschrift 16 lid 4 en 5 verplicht TenneT om de hoogspanningskabels op het strand op een minimale diepte van ten minste 3,0 meter onder het Non Mobile Reference Level ("NMRL") aan te leggen. Daarnaast dienen de kabels op het strand te allen tijde een gronddekking van 3,0 meter te hebben. In het Ontwerpbesluit (p. 30) is te lezen dat de kabels bij die diepte ruim onder de zone komen te liggen die onder invloed van morfologische processen onderhevig is aan verandering. TenneT kan zich niet verenigen met deze bepalingen, omdat niet precies duidelijk is met welk doel de maatregelen in Nederwiek 1 ("het Project") zijn opgelegd. De maatregelen staan dan ook niet in verhouding tot het doel dat het bevoegd gezag daarmee wil bereiken. Hieronder volgt een toelichting.
2. Het NMRL is het verwachte, diepste punt waarop het strand (rekening houdend met stormafslag) ooit komt te liggen. Deltares heeft (in opdracht van TenneT) het NMRL op basis van historische gegevens berekend; welk niveau heeft het strand in de afgelopen tientallen jaren gehad. Die gegevens zijn vervolgens doorberekend naar de toekomst, over de gehele levensduur van de kabels. TenneT is op basis van die berekeningen van oordeel dat het voldoende is om de kabels 2,0 meter onder het NMRL te realiseren. Ook op die diepte zijn de veiligheid van de kabels en de andere activiteiten op het strand voldoende gewaarborgd.
3. Een diepere aanleg van de kabels vereist een grotere ingreep op het strand. Verder betekent een permanente gronddekking van 3,0 meter dat TenneT de kabels op het strand met een extra marge (onder het NMRL) moet begraven. Die marge bedraagt minimaal 1,0 meter. Dit betekent dat de aanlegdiepte bij de kabels op het strand minimaal 4,0 meter (onder het NMRL) bedraagt. Zodoende is ook een diepere ontgraving van de 'Horizontal Directional Drilling' boringen richting de Veerse Gatdam noodzakelijk. Dit betekent dat er verder in de beschermingszone richting de kernzone van de waterkering gegraven moet worden. TenneT heeft de aanleg van de kabels echter zo ontworpen dat een eventueel effect op de waterkering juist tot een minimum wordt beperkt. Een diepere aanleg van de kabels brengt bovendien hogere maatschappelijke kosten met zich mee. TenneT vraagt zich af in hoeverre de gevolgen van de opgelegde maatregelen zijn betrokken bij de besluitvorming. Het Ontwerpbesluit geeft hier geen blijk van.
4. De begraafdiepte en de gronddekking zijn in andere Net op Zee projecten veelvuldig met Rijkswaterstaat besproken. Bij bijvoorbeeld het Net op Zee IJmuiden Ver Gamma heeft dit tot het volgende voorschrift geleid: *"De kabels dienen op het strand in de zone tussen de laagwaterlijn, zoals bedoeld in voorschrift 3, en de duinvoet een initiële begraafdiepte te hebben van ten minste 2,0 meter onder het niet-mobiele*

referentieniveau. Voor dit tracégedeelte geldt een signaleringspeil van 3,0 meter gronddekking boven de geïnstalleerde kabels.”¹

Uit de gesprekken is TenneT niet gebleken dat de omstandigheden op het strand van het Project zodanig afwijken van die van het Net op Zee IJmuiden Ver Gamma dat dat in het Project een verstrekkender voorschrift rechtvaardigt.

5. Het precieze doel van de maatregelen in lid 4 en 5 is volgens TenneT onvoldoende duidelijk. De maatregelen staan dan ook niet in verhouding tot het doel dat het bevoegd gezag daarmee wil bereiken. TenneT verzoekt het bevoegd gezag daarom voorschrift 16 lid 4 en 5 (voor wat betreft de begraafdiepte en de gronddekking) in het definitieve besluit te vervangen door een soortgelijke bepaling als bij het Net op Zee IJmuiden Ver Gamma.

Voorschrift 23

6. In voorschrift 23 is aan TenneT de verplichting opgelegd om de aanleg van de hoogspanningskabels in het Veerse Meer uit te voeren in de periode van 1 november tot 1 april. In het Ontwerpbesluit (p. 33) is beschreven dat de opgelegde uitvoeringsperiode noodzakelijk is om de effecten op de biologische maatlaten fytoplankton, macrofauna en vis te minimaliseren. Het is TenneT niet duidelijk waarom de maatregel vanuit een ecologisch oogpunt noodzakelijk is. Daarnaast zijn de gevolgen van de maatregel voor TenneT te verstrekkend. Hieronder volgt een toelichting.
7. Om de gevolgen van het Project voor (o.a.) de ecologische kwaliteit van het Veerse Meer in beeld te brengen, is een Watertoets uitgevoerd.² In de Watertoets zijn de effecten van de aanleg van de hoogspanningskabels door middel van de techniek ‘jet trenchen’ op de relevante biologische kwaliteitselementen (fytoplankton, macrofauna, overige waterflora en vis) voor het Veerse Meer onderzocht. TenneT past bij de aanleg van de kabels de techniek ‘jet trenchen’ toe (“de beoogde ingreep”) om de effecten op (o.a.) de ecologische kwaliteit van het Veerse Meer (in vergelijking tot bijvoorbeeld het baggeren van een sleuf) zoveel als mogelijk te minimaliseren. Om de effecten in beeld te brengen, is allereerst de huidige toestand van elk biologisch kwaliteitselement bepaald. Vervolgens is inzichtelijk gemaakt wat - in zijn algemeenheid - het risico is op achteruitgang van ieder biologisch kwaliteitselement. Dit uit zich in de afstand van de huidige toestand (in EKR-score) ten opzichte van de ondergrens van de huidige toestandsklasse (EKR-score ondergrens huidige toestandsklasse). Dit gegeven is meegenomen

---

¹ Zie voorschrift 3 lid 3 van de beschikking van 25 mei 2023 (RWS-2023/18569).

² Zie bijlage VII-C Watertoets behorende bij de Aanvraag.

in de beoordeling van de effecten van de beoogde ingreep, en of deze effecten tot achteruitgang van de toestand kan leiden (p. 81-88).

8. In de Watertoets (p. 88-110) komt uit de effectbepalingen van alle relevante effectketens (relaties tussen gevolg en kwaliteitselement) naar voren dat de huidige toestand voor alle, relevante biologische kwaliteitselementen vanwege de beoogde ingreep niet verslechtert. Oftewel, er is geen sprake van achteruitgang van de ecologische waterkwaliteit. Aanvullende maatregelen zijn daarom niet noodzakelijk, zie ook de Beleidsregel toetsingskader waterkwaliteit³ ("Beleidsregel") → Stroomschema deel 3 → Stap 3B en 3C. De uitkomst van de Watertoets rechtvaardigt een maatregel die beoogt om in het algemeen effecten op de kwaliteitselementen fytoplankton, macrofauna en vis te verminderen dan ook niet. Niet voor elk effect (hoe klein ook) is het treffen van aanvullende maatregelen noodzakelijk. Dit is eveneens af te leiden uit de Beleidsregel: *"Aanvullende maatregelen zijn maatregelen die genomen worden om de door de ingreep ontstane negatieve effecten te vereffenen. Dat kan nodig zijn als de toestand van een kwaliteitselement verslechtert door de ingreep of als het tijdig bereiken van een goede toestand als gevolg van de activiteit wordt verhinderd."*⁴ En: *"Stappen moeten worden ondernomen om negatieve effecten op de toestand van een waterlichaam tegen te gaan"*.⁵ (onderstreping toegevoegd)

In het Ontwerpbesluit ontbreekt een motivering die laat zien waarom in dit geval de aanvullende maatregel met het oog op een verslechtering van de toestand van het betreffende kwaliteitselement of het niet tijdig bereiken van een goede toestand van het Veerse Meer als gevolg van de beoogde ingreep noodzakelijk is.

9. Wanneer het bevoegd gezag heeft beoogd een (proactieve) maatregel voor te schrijven die verder gaat dan wettelijk vereist is dan moet naast een motivering van de noodzaak van die maatregel ook duidelijk worden gemaakt waarom het belang van die maatregel opweegt tegen de belangen die zich daartegen verzetten, waaronder het belang van de aanvrager (ABRS, 24 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:387).
10. TenneT heeft de aanleg van de kabels in het Veerse Meer aangevraagd voor de periode 1 september tot 1 mei. Een tijdvak van acht maanden is noodzakelijk om het Project en het Net op Zee IJmuiden Ver Alpha in het Veerse Meer allebei aan te kunnen leggen. TenneT heeft ervoor gekozen om de twee projecten in één tijdvak te realiseren, omdat dit leidt tot minder (andere) milieueffecten, minder hinder voor de omgeving (doordat bijvoorbeeld drukke perioden worden vermeden wat ten goede komt aan de recreatie en de scheepvaart) en lagere maatschappelijke kosten. Het is voor TenneT niet duidelijk waarom het

³ Beleidsregel toetsingskader waterkwaliteit, minister van Infrastructuur en Waterstaat, 14 maart 2022, Stc. 2022, 6470.

⁴ Beleidsregel toetsingskader waterkwaliteit, minister van Infrastructuur en Waterstaat, 14 maart 2022, Stc. 2022, 6470.

⁵ *Idem.*

substantieel inkorten van de uitvoeringsperiode opweegt tegen de hierboven beschreven positieve effecten die TenneT met de aanleg van het Project en het Net op Zee IJmuiden Ver Alpha in één tijdvak nastreeft. Hierbij mist TenneT ook een onderbouwing die laat zien waarom er geen andere, minder verstrekkende maatregel mogelijk is. Het Ontwerpbesluit bevat noch een belangenafweging (zoals onder nr. 9 is aangehaald) noch geeft het er blijk van dat andere, minder verstrekkende maatregelen zijn overwogen.

11. Nu de Watertoets de noodzakelijkheid van het opgelegde voorschrift niet onderschrijft en er door het bevoegd gezag geen belangenafweging heeft plaatsgevonden, verzoekt TenneT het bevoegd gezag voorschrift 23 niet op te nemen in het definitieve besluit. Indien het bevoegd gezag een maatregel desondanks noodzakelijk acht dan verzoekt TenneT het bevoegd gezag een ecologisch onderbouwde maatregel te overwegen die de aanleg van het Project en het Net op Zee IJmuiden Ver Alpha in één tijdvak niet onmogelijk maakt.

Voorschrift 24

12. Voorschrift 24 verplicht TenneT om een maatregel te nemen die de negatieve effecten van de beoogde ingreep op de biologische kwaliteitselementen macrofauna en vis als gevolg van habitataantasting mitigeert. In het Ontwerpbesluit (p. 33) is beschreven dat het niet aannemelijk is dat de habitataantasting leidt tot een achteruitgang van de biologische kwaliteitselementen macrofauna en vis in het oppervlaktewater als geheel gezien. De negatieve effecten manifesteren zich niet over het gehele traject, maar zijn slechts lokaal en tijdelijk, waarbij volledig herstel binnen enkele jaren zal optreden. Desondanks heeft het bevoegd gezag een mitigerende maatregel opgelegd om een versneld herstel van het habitat van de beïnvloede soorten te bevorderen. Het is voor TenneT (evenals bij voorschrift 23) niet duidelijk waarom de maatregel vanuit een ecologisch oogpunt noodzakelijk is. Dit klemt te meer omdat de start van de aanlegactiviteiten in het Veerse Meer wel afhankelijk is van de goedkeuring van die maatregel door de waterbeheerder. Verder staat de maatregel niet in verhouding tot het doel dat daarmee is beoogd en acht TenneT de maatregel bovendien niet zinvol. Dat laatste roept bij TenneT de vraag op welk ecologisch belang de maatregel precies dient. Hieronder volgt een toelichting.
13. Uit de Watertoets (p. 22) komt naar voren dat een achteruitgang van de huidige toestand van het biologische kwaliteitselement vis op voorhand is uitgesloten. Dit heeft twee redenen: **1)** vis is relatief mobiel, waardoor een fysieke aantasting door habitataantasting een te verwaarlozen factor vormt en **2)** er wordt een dermate beperkte hoeveelheid bodemoppervlak (leefgebied) aangetast ten opzichte van het areaal dat beschikbaar is, dat meetbare ruimtelijke veranderingen in soortensamenstelling of abundantie zijn uitgesloten. Voor het biologische kwaliteitselement macrofauna geldt dat effecten die doorwerken op

de soortenrijkdom en/of diversiteit van de macrofaunagemeenschap in het Veerse Meer zijn uitgesloten. Voor de onderbouwing van deze conclusie wordt verwezen naar de Watertoets (p. 103).

14. In het Ontwerpbesluit is onderkend dat de beoogde ingreep naar verwachting niet leidt tot een achteruitgang van de biologische kwaliteitselementen macrofauna en vis en volledig herstel binnen enkele jaren optreedt. Desondanks heeft het bevoegd gezag een mitigerende maatregel opgelegd. De maatregel gaat daarmee verder dan het voorkomen van een verslechtering van de toestand van het betreffende kwaliteitselement of het verhinderen van het tijdig bereiken van een goede toestand, zoals beschreven in de Beleidsregel → Stap 3C. In dit geval moet het bevoegd gezag naast een motivering van de noodzaak van die maatregel ook duidelijk maken waarom het belang van die maatregel opweegt tegen de belangen die zich daartegen verzetten, waaronder het belang van de aanvrager (ABRS, 24 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:387). (zie ook onder nr. 9)

Gelet op de resultaten van de Watertoets ontbreekt voor TenneT de ecologische noodzaak van de maatregel. Het Ontwerpbesluit onderkent dat ook. Het Ontwerpbesluit bevat echter geen belangenafweging die inzichtelijk maakt waarom de mitigerende maatregel, het versneld laten optreden van herstel van het habitat, opweegt tegen de extra inspanningen en maatschappelijke kosten die TenneT hiervoor moet doen c.q. maken, terwijl het aangetaste deel van de bodem na enige tijd weer door macrofauna gedekoloniseerd wordt.

15. Los van het ontbreken van de noodzaak van de mitigerende maatregelen en een belangenafweging acht TenneT de maatregel ecologisch niet zinvol. Om versneld herstel van het habitat van de beïnvloede soorten te bevorderen, stelt het bevoegd gezag de maatregel voor om vishotels of soortgelijke [harde] structuren te laten afzinken nabij de kabelstrook. TenneT vraagt zich af of dit ecologisch zinvol is, hier liggen drie punten aan ten grondslag: **1)** Het (tijdelijk) aangetaste zandige/slibrijke habitat wordt bij de voorgestelde maatregel gecompenseerd met hard substraat, een wezenlijk andersoortig habitat met andere functies. Van de soorten vis en macrofauna die geschikt leefgebied vonden in het (tijdelijke aangetaste) zandige/slibrijke habitat heeft slechts een beperkte fractie baat bij de voorgestelde harde structuren. Infauna zoals zaggers en zeeper of platvissen maken hier geen gebruik van. **2)** Bovendien ligt de kabel grotendeels op een diepte van (veel) meer dan 3 meter en tevens veelal in de vaargeul. Voor watertypen in de categorie 'Meren', zoals het Veerse Meer (type M32), classificeert enkel "het gebied van het waterlichaam liggend tussen 3.0 meter onder het zomerpeil en 0.5 meter boven het zomerpeil" als 'ecologisch relevant of kwetsbaar gebied' (zie kader 3 Beleidsregel). De kabel ligt daarmee grotendeels in niet ecologisch relevant gebied. **3)** In de diepere delen van het Veerse Meer is tevens regelmatig sprake is van zuurstofloosheid, waardoor de kabelstrook voor het over grote deel op voorhand al een lagere waarde heeft als leefgebied voor soorten vis en macrofauna.

16. Gelet op het ontbreken van ecologische noodzakelijkheid, nut van het opgelegde voorschrift en een belangenafweging verzoekt TenneT het bevoegd gezag voorschrift 24 niet op te nemen in het definitieve besluit.

Voorschrift 25

17. Volgens dit voorschrift moet TenneT de effecten van elektromagnetische velden ("EMV") van hoogspanningskabels die mogelijk kunnen optreden op het biologische kwaliteitselement macrofauna in het Veerse Meer monitoren. De monitoring bestaat onder andere uit een T-0 meting van de toestand van het biologische kwaliteitselement en het opstellen van een monitoringsplan. Volgens het Ontwerpbesluit (p. 34) is het voorschrift noodzakelijk vanwege een kennisleemte en de daaruit voortkomende onzekerheid op het gebied van de effecten van EMV van kabels op macrofauna en vis. TenneT kan zich niet verenigen met de maatregel, omdat de noodzaak vanuit een ecologisch en juridisch oogpunt ontbreekt. Dit klemt te meer omdat de start van de aanlegactiviteiten in het Veerse Meer wel afhankelijk is van de goedkeuring van het monitoringsplan door de waterbeheerder. Daarnaast laat het Ontwerpbesluit in het midden hoe TenneT de monitoring dient uit te voeren en wat de gevolgen (inspanningen en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke kosten) voor TenneT zijn. Hieronder volgt een toelichting.
18. De Watertoets (p. 103-105) beschrijft dat gezien de huidige toestand van het biologische kwaliteitselement macrofauna in het Veerse Meer het EMV van de kabels de diversiteit en/of soortenrijkdom van macrofauna in het gehele waterlichaam aanzienlijk moet beïnvloeden, wil er sprake zijn van een verslechtering van de toestand van het Veerse Meer. De momenteel beschikbare kennis over EMV's suggereert dat er bij hoge EMV-waarden geen sprake is van concrete nadelige effecten die kunnen doorwerken op de soortensamenstelling en/of abundantie van de macrofaunagemeenschap. Op basis daarvan is er geen aanleiding om aan te nemen dat er bij de relatief lage EMV-waarden van het Project een nadelige beïnvloeding plaatsvindt van de soortensamenstelling en/of abundantie van de macrofaunagemeenschap in het Veerse Meer. Daarbij komt dat de kabels in de diepere zone van het Veerse Meer gelegen zijn. Het bodemleven is hier in relatief lage dichtheden aanwezig en de soortenrijkdom en diversiteit is er laag. Bovendien vertoont het kabeltracé in het Veerse Meer geen overlap met hotspots voor macrofauna. Het optreden van een achteruitgang van de toestand van het biologische kwaliteitselement macrofauna in het Veerse Meer door EMV dan ook met voldoende zekerheid uitgesloten. De Watertoets laat zien dat er vanuit een ecologisch oogpunt geen noodzaak is om een aanvullende maatregel op te leggen.
19. Uit het Ontwerpbesluit (p. 33-34) volgt dat monitoring vanwege een kennisleemte en onzekerheid van de effecten van EMV vanuit het voorzorgsbeginsel is voorgeschreven. Niet elke leemte in kennis

rechtvaardigt een monitoringsverplichting. Hierbij moet het bevoegd gezag ook andere belangen meewegen, bijvoorbeeld de kosten van de maatregel (ABRS, 11 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2742). Het Ontwerpbesluit maakt niet duidelijk of het laatste is gebeurd. De invulling en de uitvoering van de monitoring is geheel aan TenneT overgelaten. Een duiding van het doel van de monitoring, de wijze, de frequentie en de tijdsduur van de monitoring, wanneer er sprake is van een negatief effect en welke maatregelen in dat geval geïndiceerd zijn, ontbreekt volledig. Ook de extra inspanningen van TenneT en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke kosten zijn niet in beeld gebracht. Nu bij het bevoegd gezag dit inzicht lijkt te ontbreken, heeft er volgens TenneT geen goede afweging plaats kunnen vinden tussen de noodzaak van de monitoring en de gevolgen voor TenneT.

20. Verder is in het Ontwerpbesluit (p. 34) beschreven dat de monitoring gewenst is vanuit het voorzorgsbeginsel. Het invoeren van het voorzorgsbeginsel is echter niet altijd geoorloofd. Toepassing van het voorzorgsbeginsel is alleen geoorloofd als er aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Dit is geval: *“Wanneer de voorlopige objectief wetenschappelijk evaluatie uitwijst dat er gegronde redenen zijn om te vrezen voor potentieel gevaarlijke gevolgen voor het milieu of de gezondheid van mensen, planten en dieren in een mate die onverenigbaar zouden kunnen zijn met een voor de Europese Unie gekozen beschermingsniveau.”* (Rb. Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:3302).

In het Ontwerpbesluit is een opsomming opgenomen van de conclusies van enkele (door TenneT) aangehaalde literatuurstudies. In het Ontwerpbesluit ontbreekt echter een door het bevoegd gezag uitgevoerde objectief wetenschappelijke risico-evaluatie die uitwijst dat er gegronde redenen zijn om te vrezen voor potentieel gevaarlijke gevolgen voor macrofauna in een mate die onverenigbaar zouden kunnen zijn met een voor de Europese Unie gekozen beschermingsniveau. TenneT is dan ook van oordeel dat er in dit geval niet voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden voor het voorzorgsbeginsel. Het voorzorgsbeginsel kan daarom niet als grondslag worden gebruikt voor het opleggen van een monitoringsverplichting.

21. Volgens TenneT ontbreekt de ecologische noodzakelijkheid van de maatregel en heeft het bevoegd gezag geen belangenafweging gemaakt. Bovendien voldoet de maatregel volgens TenneT niet aan de toepassingsvoorwaarden van het voorzorgsbeginsel. Het beginsel kan dan ook niet aan deze maatregel ten grondslag worden gelegd. TenneT verzoekt het bevoegd gezag voorschrift 25 niet in het definitieve besluit op te nemen.

Voorschrift 34

22. Voorschrift 34 bepaalt dat in het geval dat bij de aanleg van de hoogspanningskabels in de bodem van het Veerse Meer bepaalde interventiewaarden worden overschreden, TenneT verplicht is een werkplan

op te stellen met maatregelen die het lozen zo veel als redelijkerwijs mogelijk beperken. Het bevoegd gezag heeft volgens TenneT onvoldoende duidelijk onderbouwd op welke manier het lozen kan worden beperkt om aan het voorschrift te kunnen voldoen. Hieronder volgt een toelichting.

23. De aanleg van de kabels in de bodem van het Veerse Meer vindt plaats door middel van de techniek 'jet trenchen'. Door het trenchen wordt verontreinigd slib opgewoeld. Dat zorgt voor een tijdelijke vertroebeling en voor het tijdelijk vrijkomen van de verontreinigende stoffen die zich in het slib bevinden. Het lozen bestaat in dit geval uit het brengen van in de waterbodem aanwezige verontreinigende stoffen in de waterkolom. Dit is het rechtstreeks gevolg van de aanleg van de kabels. Na de werkzaamheden daalt het opgewoelde slib weer neer. Enige tijd na het neerdalen van het opgewoelde slib, herstellen de verontreinigingswaarden in de waterkolom weer naar de oorspronkelijke waarden. In een situatie dat er sprake is van een overschrijding van bepaalde interventiewaarden moet TenneT in een werkplan maatregelen beschrijven die de lozing zo veel als mogelijk beperken.
24. Om de kabel in de waterbodem te plaatsen, wordt de waterbodem vloeibaarder gemaakt door middel van 'jet trenchen'. Hierdoor kan de kabel makkelijk in de waterbodem zakken. Het vloeibaarder maken van de waterbodem geschiedt door het onder een bepaalde druk inspuiten van water, afkomstig van het Veerse Meer. Die druk is nodig om de waterbodem voldoende vloeibaar te maken om de kabels in de waterbodem te kunnen laten zakken. TenneT heeft bewust gekozen voor deze techniek om (o.a.) de effecten op de chemische en ecologische kwaliteit van het Veerse Meer zo veel als mogelijk te minimaliseren. Door gebruik te maken van deze techniek wordt de aanleg van kabels in de waterbodem, en daarmee het opgewoelde verontreinigd slib in tijd en omvang zoveel als mogelijk beperkt. Dit in tegenstelling tot de andere, beschikbare technieken om kabels in een waterbodem te leggen (het graven of baggeren van de waterbodem).
25. Voor TenneT is, zoals geschreven, niet duidelijk op welke manier het lozen in dit geval kan worden beperkt om aan het voorschrift te kunnen voldoen. Wel kan TenneT maatregelen treffen die de verspreiding van de verontreiniging verder het Veerse Meer in zo veel als redelijkerwijs mogelijk beperkt. Voor zover het bevoegd gezag heeft beoogd deze situatie te regelen, verzoekt TenneT dit specifiek op te schrijven (zie een voorstel onder nr. 26).
26. Op grond van het voorgaande verzoekt TenneT voorschrift 34 aan te passen en de zinsnede "waarmee het lozen zo veel als redelijkerwijs mogelijk wordt beperkt" te vervangen door "waarmee de verspreiding van de verontreiniging verder het Veerse Meer in zo veel als redelijkerwijs mogelijk wordt beperkt".

Voorschrift 35

27. Dit voorschrift verplicht TenneT om metingen te verrichten van het zwevend stof in het gebied van de activiteit. Hiertoe is het noodzakelijk om een monitoringsplan op te stellen. Hoewel TenneT het doel van het voorschrift begrijpt, is het niet duidelijk wat de gevolgen zijn in het geval de verspreiding van het zwevend stof niet overeenkomt met de modellering uit de Aanvraag. Wanneer de monitoring is gericht op het valideren van het gebruikte model dan kan TenneT goed uit de voeten met het voorschrift. Is een gevolg van de monitoring het eventueel stilleggen van de aanleg van de hoogspanningskabels dan heeft dat verregaande gevolgen en is dat voor TenneT niet aanvaardbaar. Hieronder volgt een korte toelichting.
28. Wanneer de aannemer eenmaal is gestart met de aanleg van de kabels in het Veerse Meer dan is het onmogelijk om die werkzaamheden stil te leggen. Het stilleggen van de werkzaamheden betekent in dit geval het knippen van de kabels en het plaatsen van een joint. Dat betreft een ingewikkelde operatie, waarvan de eventuele milieueffecten niet in beeld zijn, alsmede de aanlegbaarheid van de kabels. Daarnaast heeft het stilleggen van de werkzaamheden grote gevolgen voor de planning waardoor de aanleg van kabels in het Veerse Meer binnen het krappe 'tijdwindow' onrealistisch wordt.
29. TenneT verzoekt het bevoegd gezag duidelijkheid te verschaffen over het gevolg van voorschrift 35 en daarbij rekening te houden met de hierboven beschreven beperking in de uitvoering.

III. Verzoek

Op grond van het voorgaande verzoekt TenneT het bevoegd gezag om:

1. voorschrift 16 lid 4 en 5 (voor wat betreft de begraafdiepte en de gronddekking) in het definitieve besluit te vervangen door een soortgelijke bepaling als bij het Net op Zee IJmuiden Ver Gamma;
2. voorschrift 23 niet op te nemen in het definitieve besluit en indien een maatregel desondanks noodzakelijk wordt geacht een ecologisch onderbouwde maatregel te overwegen die de aanleg van het Project en het Net op Zee IJmuiden Ver Alpha in één tijdvak niet onmogelijk maakt;
3. de voorschriften 24 en 25 niet op te nemen in het definitieve besluit;
4. voorschrift 34 aan te passen en de zinsnede "waarmee het lozen zo veel als redelijkerwijs mogelijk wordt beperkt" te vervangen door "waarmee de verspreiding van de verontreiniging verder het Veerse Meer in zo veel als redelijkerwijs mogelijk wordt beperkt";
5. duidelijkheid te verschaffen over het gevolg van voorschrift 35 en daarbij rekening te houden met de in nr. 28 beschreven beperkingen in de uitvoering.

Vanzelfsprekend is TenneT bereid haar zienswijze mondeling toe te lichten. Tot slot verzoekt TenneT de ontvangst van de zienswijze te bevestigen.

Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.

Ingediend (aangetekend) per post:

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Nederwiek 1
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Kopie per e-mail:

Verzonden: 1/25/2024 2:06:56 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Net op Zee - Nederwiek 1 OB fase 2
Achternaam: ██████████
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: ██████
Straat: Postbus
Huisnummer: 4472
Postcode: 3006 AL
Woonplaats: Rotterdam
Land: Nederland
Telefoonnummer: ██████████
E-mailadres: ██████████
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Evides Waterbedrijf N.V.

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Watervergunning

98425979_9702440_Zienswijze_Nederwiek_1.pdf

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

zie bijlage

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

zie bijlage

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Net op Zee -Nederwiek 1
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Evides Waterbedrijf

Postbus 4472
 3006 AL Rotterdam
 www.evides.nl

KvK 24170650
 BTW NL0071.97.032.B01

IBAN: NL23 BNGH 0285 0423 94 / BIC: BNGHNL2G

Uw kenmerk:
 Ons kenmerk: Infra/AMI/MTeu/25-01-2024
 Bijlagen: --
 Onderwerp: Zienswijze Net op Zee – Nederwiek 1

Contactpersoon: [REDACTED]
 Afdeling: Netontwikkeling
 Telefoon: [REDACTED]
 E-mail: [REDACTED]

Geachte heer, mevrouw,

Middels dit schrijven maakt Evides N.V., mede namens haar dochtervennootschappen Evides Industriewater B.V. (hierna gezamenlijk te noemen: Evides) haar zienswijze kenbaar inzake het project 'TenneT Net op zee – Nederwiek 1'. Onze zienswijze richt zich op alle thans ter inzage liggende "Ontwerp Watervergunning" en de bijbehorende stukken.

Belang Evides

Evides staat voor een betrouwbare en levering zekere drinkwaterlevering aan ruim 2,5 miljoen klanten in zuidwest Nederland. Evides levert via haar 100% dochter Evides Industriewater B.V. tevens op de industrie afgestemd water, onder andere in het gebied van het land-deel van het TenneT project. De aanwezigheid van leidingnetten en installaties van Evides in dan wel in de directe nabijheid van het kabeltracé vormt een directe aanleiding voor Evides tot het geven van een zienswijze op de thans ter inzage liggende stukken.

Ongestoorde ligging en bereikbaarheid Evides leidingen

Voor Evides is een ongestoorde ligging van haar drink- en industriewaterleidingen van wezenlijk belang teneinde de leveringszekerheid te kunnen waarborgen. Voorts is het essentieel dat de aanwezige Evides leidingen te allen tijde bereikbaar zijn en blijven, niet alleen in geval van calamiteiten en onderhoudswerkzaamheden, maar ook voor wijzigingen aan of uitbreidingen van haar leidingnetwerk.

Gevolgen van het project 'Net op Zee – Nederwiek 1'

Tijdens de aanlegfase worden de belangen van Evides in meer of mindere mate geraakt als gevolg van leidingkruisingen en parallelligging met Evides drinkwater- dan wel industriewatertransportleidingen. Tevens zijn in de beheer- onderhoudsfase gevolgen aanwezig. Voor de aanlegfase gaat het om de kans op schade, beperking of onderbreking van de bedrijfsvoering aan/van de aanwezige Evides installaties en leidingnetten tijdens de aanleg van het project 'Hoogspanningsverbinding Zeeuws-Vlaanderen'.

Gevolgen van het project 'Net op Zee – Nederwiek 1' voor Evides – Fase van beheer en onderhoud

Voor de fase van beheer en onderhoud van de in de nabijheid van de Evides leidingen bestaat nog geen duidelijkheid.

Onze bezwaren zien op de volgende punten:

1. De gevolgen voor Evides als gevolg van de aanwezigheid 'Net op Zee – Nederwiek 1' voor de continuïteit en leveringszekerheid van drink- en industriewater in geval van calamiteiten of noodzakelijk onderhoud aan haar leidingen.
2. Niet duidelijk is welke voorwaarden de exploitant hanteert indien Evides werkzaamheden aan haar leidingen uitvoert in directe nabijheid van 'Net op Zee – Nederwiek 1'.
3. Evides zal op grond van (lokale) leidingverordeningen bij grondroerende werkzaamheden in de nabijheid van het 'Net op Zee – Nederwiek 1' tracé eerst in overleg moeten treden met de leidingexploitant. Voor dergelijke werkzaamheden is het onduidelijk welke risico-mitigerende maatregelen getroffen moeten worden en wat de bijkomende meerkosten omvatten.
4. De elektrische en thermische beïnvloeding van de Evides leidingen conform NEN3654 als gevolg van de aanwezigheid van het 'Net op Zee – Nederwiek 1' tracé inclusief het converterstation.
5. Tot slot maakt Evides zich zorgen over de vraag of het in de toekomstige situatie nog mogelijk is om nieuwe aansluitingen te maken op de bestaande drinkwater en industriewaterleidingen en indien dit wel het geval is, tegen welke meerkosten.

Bepaling tracé

Bij een tracékeuze dient de afstand tussen bestaande en een nieuwe buisleiding zodanig te worden gekozen dat de elektrische en/of thermische beïnvloeding op de bestaande buisleiding (i.c. van Evides) zonder extra voorzieningen beneden het aanvaardbare niveau blijft. Verder dient er rekening gehouden te worden met eventuele zakelijke rechten van Evides.

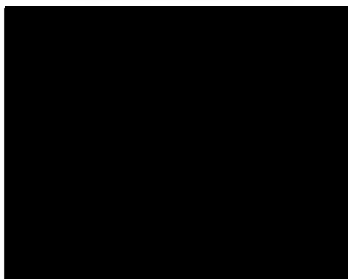
De belangen van Evides dienen, mede aan de hand van de geldende normen en eisen, in een zo vroeg mogelijk stadium te worden betrokken bij de keuze en uitwerking van het gekozen tracé om gezamenlijk met TenneT de raakvlakken en bijbehorende oplossingen te bespreken.

Conclusie

Evides maakt zich zorgen om de kans op schade tijdens de aanlegfase van het 'Net op Zee – Nederwiek 1' tracé. Om te borgen dat Evides haar wettelijke taak nu en in de toekomst tegen de zo laagst mogelijke maatschappelijke kosten kan blijven uitvoeren, dient hier op voorhand duidelijkheid over te zijn.

Wij hopen middels deze zienswijze onze belangen en zorgen inzichtelijk te hebben gemaakt en vragen wij u deze mee te nemen bij de verdere plan- en besluitvorming. Verder blijven wij graag op de hoogte van het verdere verloop van het project.

Hoogachtend,
Evides Waterbedrijf

Verzonden: 1/25/2024 6:25:27 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Net op Zee - Nederwiek 1 OB fase 2
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Kousteensedijk
Huisnummer: 7
Postcode: 4331 JE
Woonplaats: Middelburg
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Maatschappelijke organisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Zeeuwse Milieufederatie

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Ontwerp Watervergunning 'Nederwiek 1 - Fase 2'

98452399_9703496_Zienswijze-ZMF-Ontwerp-Watervergunning-Nederwiek1-fase2.pdf

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Zie bijlage 1

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Zie bijlage 1

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Zie bijlage 1

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage 1

ZMf
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg

0118 654180
info@zmf.nl
www.zmf.nl

NL91 TRIO 0391 0627 27

Bureau Energieprojecten
Inspraak Net op Zee – Nederwiek 1 – Fase 2
Postbus 111
9200 AC Drachten

Datum 24 januari 2024

Onderwerp Zienswijze Ontwerp Watervergunning 'Nederwiek 1 – Fase 2'

Geachte heer/mevrouw,

ZMf heeft op rvo.nl kennis genomen van de voorgenomen hoogspanningsverbinding van het windenergiegebied Nederwiek in de Noordzee naar het Sloegebied in Borsele (Net op zee – Nederwiek 1). Deze ondergrondse hoogspanningsverbinding is nodig om de duurzame energie, die in de toekomst op zee wordt opgewekt vanuit dit windenergiegebied, naar land te kunnen transporteren. De ruimtelijke procedure voor deze hoogspanningsverbinding is onlangs gestart en momenteel ligt de ontwerp-watervergunning voor dit project ligt van vrijdag 15 december 2023 tot en met donderdag 25 januari 2024 ter inzage. Hierbij maken wij van de gelegenheid gebruik om hierop te reageren.

Natuurinclusief bouwen

Natuurinclusief bouwen betekent dat er bewust ruimte voor biodiversiteit wordt gecreëerd op, aan of in het bouwwerk of de (openbare) omgeving, zodat er meer diverse planten- en diersoorten kunnen leven. Deze natuurinclusieve ambitie komt naar onze mening onvoldoende terug in de voorliggende watervergunning. Het stuk benoemt dat beschreven dient te worden hoe en op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven, maar geeft verder geen kaders aan of minimale eisen waaraan dient te worden voldaan. Ook in het inpassingsplan, dat ter inzage lag van 24 november 2023 tot en met 4 januari 2024, is er in onze optiek onvoldoende aandacht voor het thema natuurinclusief bouwen.

Zover wij kunnen beoordelen voldoet het project aan de gestelde kaders van de Waterwet, de Wet natuurbescherming en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Wij vinden het echter jammer dat bij een project van deze omvang er niet is gekeken wat de gevolgen voor de biodiversiteit zijn en of dit omvangrijke project wellicht kansen biedt om de biodiversiteit juist een positieve boost te geven.

Verlichting

De ontwerpvergunning spreekt van verplichte verlichting volgens de geldende richtlijnen. Wij vinden het belangrijk te benoemen dat lichthinder op zee mogelijk negatieve effecten kan hebben op ecologie en verzoeken u te voorzien in mitigerende maatregelen om deze effecten weg te nemen.

Baggerwerkzaamheden en funderingen

Uit de aanvraag blijkt dat voor het plaatsen van het platform en aanleggen van de kabels de bodem aanzienlijk zullen verstoren, al dan niet door baggerwerkzaamheden en het opnieuw aanvullen van de gebaggerde gaten om de bodem te herstellen. Uit de verschillende (voorlopige) Ecologische Evaluaties N2000 beheerplannen van omliggende gebieden blijkt dat baggerwerkzaamheden een negatieve invloed kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor de N2000 gebieden Voordelta en Veerse Meer. Wij verzoeken daarom deze negatieve effecten mee te nemen en bij enig te verwachten negatief effect in te zetten op compenserende maatregelen. In de aanvraag wordt tevens gesproken over verschillende 'steenbestortingen', zowel voor funderingen als voor bescherming van kabels. Gezien de tot op heden onbekende omgevingseffecten van verschillende materialen vinden wij het op dit moment belangrijk aan te geven dat we er waarde aan hechten dat de te gebruiken materialen liefst zo goed mogelijk lijken op de huidige situatie en wij binnen N2000 gebieden de voorkeur geven aan het toepassen van materialen met een natuurlijke herkomst.

Werkzaamheden en omgeving

Uit de aanvraag blijkt dat de werken een zichtbare en merkbare impact zullen hebben op de omgeving, mogelijk van lange duur. Met name de werken op / aan het strand (baggerwerkzaamheden, doorsnijden van strand en werkwegen) en het werkkerrein aan de binnenzijde van de Veerse Gatdam zullen maatschappelijk maar vooral ook ecologisch een zichtbare impact hebben. Het 'verwijderen van alle ter plaatse aanwezige bossages' en een werkweg aanleggen over een langgerekt strandtraject en de 'slufter' vinden wij ongelukkig aangezien de verschillende locaties in beheer zijn als natuurgebieden, specifiek afgesloten zijn voor publiek en derhalve ook worden gebruikt als broedgebied voor vogels. De ontwerp watervergunning spreekt slechts over de periode waarin gewerkt zal worden om invloed te minimaliseren, maar spreekt ook haar beperkingen uit (werken buiten stormseizoen). Wat ons betreft lijkt hiermee niet voldoende mitigatie plaats te vinden. Wij zien hier daarom een aanleiding om te spreken over de noodzaak tot compensatie van effecten.

Meerdere energieprojecten in Zeeland

Als maatschappelijke organisatie zijn we blij te kunnen participeren in deze plannen. Wel willen wij benadrukken dat naast dit grootschalige infrastructurele energieproject er door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat meerdere omvangrijke complexe energieprojecten zijn geïnitieerd die de komende jaren zullen worden uitgevoerd in en rondom Zeeland. Het gaat hierbij om het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, 380kV-verbinding Zeeuws-Vlaanderen, Verkenningen aanlanding wind op zee (VAWOZ) en de Voorkeurslocatie Borssele voor twee nieuwe kerncentrales. Deze energieprojecten, die van nationaal belang zijn, vragen om nauwlettende procedures en een zorgvuldige aanpak met een hoge mate van betrokkenheid vanuit onze en andere organisaties. Tegelijkertijd moet worden gemeld dat dit een behoorlijke extra last op onze organisatie legt. Het zou ons daarom helpen als er voor deze plannen een zekere bundeling kan plaatsvinden of op een andere manier capaciteit kan worden georganiseerd om het proces te stroomlijnen. Dat kan bijvoorbeeld door capaciteit en daarbij behorend budget vrij te maken voor dit proces, door het aanwijzen van een specifiek aanspreekpunt en/of het aanstellen van een omgevingsmanager bij de provincie Zeeland.

Onderlinge afhankelijkheden

De vele verschillende lopende en aankomende projecten hebben veelal een relatie tot elkaar. Zij creëren daarmee mogelijk een situatie waardoor de bewegingsruimte om flexibel om te kunnen gaan met aankomende projecten wordt verkleind. Daarmee bestaat het risico dat mogelijkheden worden ingeperkt om (bijvoorbeeld) de omgeving beter tegenmoet te kunnen komen in haar belang bij toekomstige ontwikkelingen. Vanuit ons 'zeeuwse perspectief' zijn wij daarom bezorgd over deze mogelijke 'lock in' en het uiteindelijke totale effect op mens, dier en milieu binnen onze provincie. Deze zorg geven wij graag mee via deze zienswijze.

Wij zien uw antwoorden op onze vragen met interesse tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]